30.07.2013 г. / 07:33:36

Вяра

Четвърта неделя след Деня на Света Троица

В ЧЕТВЪРТА НЕДЕЛЯ СЛЕД ДЕНЯ НА СВЕТА ТРОИЦА, ЗА ВЯРАТА И НАДЕЖДАТА

Истина ви казвам, нито в Израиля намерих толкова голяма вяра

(Мат. 8:10)

Благослови отче!

Няма нищо по-силно от истинската вяра и надежда на Бога, защото вярата и надеждата са майка на всички добродетели и каквото поискаме с вяра от Бога, лесно го получаваме, стига само да е полезно. С такава вяра Авраам се оправда и роди на старини сина си Исаак, с такава вяра Анна роди пророк Самуил. С такава вяра и днешният евангелски стотник измолил изцеление за слугата си, както ще чуете сега от Евангелието.

Евангелие от Матей, зачало 25

В онова време, като влезе Иисус в Капернаум, приближи се до Него един стотник, молеше Го и казваше: Господи, слугата ми лежи у дома разслабен и люто страда. Иисус му казва: ще дойда и ще го излекувам. А стотникът отговори и рече: Господи, аз не съм достоен да влезеш под покрива ми, но кажи

само дума и слугата ми ще оздравее, защото и аз съм подвластен човек и имам мен подчинени войници, едному казвам: върви, и отива, и другиму: дойди, и дохожда, и на слугата си: направи това, и прави. Като чу това, Иисус се почуди и рече на ония, които вървяха подире Му: истина ви казвам, нито в Израиля намерих толкова голяма вяра. И казвам ви, че мнозина ще дойдат от изток и запад и ще насядат на трапеза с Авраама, Исаака и Иакова в царството небесно, а синовете на царството ще бъдат изхвърлени във външната тъмнина, там ще бъде плач и скърцане със зъби. И рече Иисус на стотника: иди си и, както си повярвал, нека ти бъде. И слугата му оздравя в същия час. (Мат. 8:5–13)

ТЪЛКУВАНИЕ

Този стотник не бил евреин, а бил друговерец и идолопоклонник и имал подчинени сто войници. Много обичал евреите и за това им направил синагога. И когато слугата му легнал тежко болен и бил на умиране, той, след като бил чувал за Христовите чудеса, като разбрал, че Христос е дошъл в Капернаум, отишъл при него и Му разказал, че слугата му лежи разслабен и люто страда. Но преди да е помолил, Христос го изпреварил и рекъл: Ще дойда и ще го излекувам. Христос казал това, за да покаже вярата на стотника, защото Христос знаел какво щял да отговори той. Ако беше казал: „Върви си, слугата ти ще оздравее”, както бил казвал на мнозина, вярата му нямаше да се прояви. Но Христос обещал да отида, за да освети и къщата му. Защото Христос за това дойде на земята – да изцери болните и слабите. И като показа голямата вяра на стотника пред евреите, излекува с една дума и слугата му. О, чудна вяра на стотника! **Един другородец да има толкова вяра, а евреите знаели закона, но не вярвали в Христа.** Стотникът рекъл: Господи, аз не съм достоен да влезеш под покрива ми, но кажи само дума и слугата ми ще оздравее. А **евреите казвали за Христа, че в**

Него има бяс. Стотникът вярвал, че след като Христос с една дума изцери толкова много болести, ще излекува слугата му само с една дума. Тогава Христос се почудил и рекъл: „истина ви казвам, нито в Израиля намерих толкова голяма вяра. И казвам ви, че мнозина ще дойдат от изток и запад и ще насядат на трапеза с Авраама, Исаака и Иакова в царството небесно, а синовете на царството ще бъдат изхвърлени във външната тъмнина, там ще бъде плач и скърцане със зъби.”

Както и стана. Защото след Христовото възнесение безброй елини повярваха в Христа и влязоха в Небесното царство. А **синовете на Небесното царство, тоест евреите, ще бъдат изпъдени за неверието си, защото не само не вярвали, но и хвърляли камъни по Христа и казвали, че яде и пие с грешници и има бяс**. А това, което Христос казал – че не намерил толкова голяма вяра дори сред израилтяните – го казал за Иаков, който имал по-голяма вяра и от Авраам, но пък не вярвал, че Бог е навсякъде, а мислел, че е само в неговата родина, за това, когато видял насън небесната слава, се уплашил. За това Христос похвалил стотника, който имал по-голяма вяра от Израиля (Иакова). Защото Иаков мислел, че Бог не е навсякъде, а стотникът осъзнавал и повярвал, че Бог е навсякъде, всичко вижда и всичко върши само с една дума. За това евреите ще бъдат изпъдени от Небесното царство и за неверието си ще бъдат осъдени на вечен (безкраен) огън, където е тъмнина и скърцане със зъби. След като казал това, Христос рекъл на стотника: „иди си и, както си повярвал, нека ти бъде.” И като си отишъл, намерил слугата си здрав. Но Христос не само изцерил слугата му, но и укрепил стотника във вярата и проявил голямата Си сила и милост, които винаги проявява и към нас.

ПОУЧЕНИЕ

Благочестиви християни, днешният евангелски стотник ни

показва много душеполезен пример. Като повярвал, че Христос е истинският Бог, той разбрал с колко голяма чистота трябва да се приближи до Него, защото, като помислил за греховете си и като видял, че не е достоен да приеме Христа в къщата си, макар и да бил големец, не се засрамил, а насред Капернаум пред целия народ с вяра и смирение казал на Христа, че не е достоен да влезе в къщата му, когато Христос искал да отиде у дома му. О, Божествен глас и права истина! Вижте как той мислел, че не е достоен, и не смеел да приеме Христа в къщата си, а ние ежедневно слушаме апостол Павел и пак се причастяваме недостойни. Но да размислим сега кой от нас е безгрешен и достоен? Настина никой. Ами щом като е така, какво да правим? Ако се причастяваме недостойни, влизаме в още по-голям грях, ако ли пък не се причастим, ще бъдем осъдени на вечна мъка. Как да постъпим сега, като е тясно и от двете страни? Но ако погледнем в Божието Писание, ще намерим доста лесен начин. Апостол Павел казва: „Нека човек да изпитва себе си” (1 Кор. 11:28), тоест съвестта си и греховете си, и ако види, че е недостоен и пълен с грехове, да се покае като цар Давид и Манасия, да остави греховете си като Закхей и Матей, да отиде при духовник да изповяда греховете си, като блудницата и разбойника, и като се заречe вече да не ги извършва и се въздържи, тогава се очиства от греховете си и става достоен за помилване, както казва Давид: „не скрих беззаконието си; аз казах: "ще изповядам Господу моите престъпления", и Ти сне от мене вината на греха ми.” (Пс. 31:5). Трябва само да се покаем, като Давид, да пролеем сълзи за греховете си, като Петър и да измием греховете си с покаяние, пост, молитви и милостиня, и тогава Бог съвсем скоро ни прощава. Защото Бог, като види нашата вяра, надежда и чисто покаяние, Сам ни прави достойни за свето помилване, което освещава и тялото, и душата, съединява ни с Бога, прави ни страшни за дявола, приятни за ангелите и синове на Бога, Комуто слава във

вечните векове, Амин.

„Тълкувание на Евангелието от Матея“ от Свети Иоан Златоуст Цариградски архиепископ.

Беседа двадесет и шеста: В тази беседа намираме изяснение на гл. VIII, ст. 5–13. Христос похвалява тези, които имали за Него високо мнение. – Матей и Лука говорят за едно и също чудо, като попълват взаимно един другиго. – Висотата на вярата и добродетелта на стотника. – Христос възвестява учението за оправданието чрез вяра и за повикването на езичниците. – Както за добродетелния е възможно падението, така и за порочния – изправлението. – Примерът на Давида показва колко нужно е за добродетелния постоянното бодърстване и колко леко е да се стане след падението.

Гл. VIII, ст. 5–13

„А когато влезе Иисус в Капернаум, приближи се до Него един стотник, молеше Го и казваше: Господи, слугата ми лежи у дома разслабен и люто страда.“ (*Мат. 8: 5,6)*

1. Прокаженият пристъпил към Иисуса след слизането Му от планината, а този стотник – след влизането Му в Капернаум. Защо нито единият, нито другият не възлезли на планината? Не поради нехайство, тъй като и двамата имали пламенна вяра, но за да не прекъснат Неговото поучение. Стотникът, като пристъпил, казал: *„слугата ми лежи у дома разслабен и*

люто страда“. Някои казват, че той за свое оправдание посочил и причината, задето не довел и самия него. Невъзможно било, казват, да се доведе разслабеният, който се мъчил и се намирал при последен дъх. А че слугата се намирал при последен дъх, за това свидетелства ев. Лука: *„бе- ше болен на умиране“.* Но според моето мнение това означава великата вяра на стотника, която е много по-голяма от тази, каквато имали тези, които спуснали (разслабения) през покрива. Тъй като той ясно знаел, че е достатъчна само една заповед, за да може лежащият да стане, счел за излишно да го доведе. Какво пък Иисус направил? – Това, което по-рано никъде не правил. При всички други случаи Той се съобразявал с желанието на просителите, а тука Сам предварва желанието на стотника и обещава не само да го излекува, но и да дойде в неговия дом. А това прави с цел, за да познаем добродетелта на стотника. Ако Той не беше обещал това, а беше казал: иди, нека твоят слуга да бъде излекуван – тогава ние нямаше да знаем нищо за неговата добродетел. Същото, макар по противоположен начин, направил Той и с финикиянката. Тука, без покана, Сам доброволно обещава да иде в дома, за да познаеш ти вярата на стотника и великото смирение. На финикиянката пък отказва дара, и на очакването ѝ като че ли не дава надежда. Като опитен и проницателен лекар Той може от противното да произвежда противно. Така тука Той разкрива вярата на стотника чрез Своето доброволно обещано дохождане, а там вярата на жената – чрез продължителна отсрочка и отказ. Така постъпва Той и с Авраама, като казва: „Ще скрия ли от Авраама (Моя раб)?“ (Бит. 18: 17) – за да познаеш ти Неговата любов и грижа за содомците. Така и пратените към Лота се отказват да идат при него, за да узнаеш големината на гостоприемството на този праведник.

И тъй, какво казва стотникът? „Не съм достоен да влезеш под покрива ми.“ (Мат. 8: 8). Нека чуем това ние, които имаме

намерение да приемем Христа – пък и сега можем да Го приемем, – да чуем и поревнуваме, и да Го приемем с такова старание. Действително, когато ти приемеш бедния, гладния и голия, приемаш и нахранваш Самия Него. „Но кажи само дума, и слугата ми ще оздравее.“ Виж как и стотникът, подобно на прокажения, има нужното понятие за Христа. И той не казал: призови Бога; не казал: помоли се на Него и Го умилостиви; но само: заповядай. След това, като се страхувал да не би Той поради смирение да се откаже, казва: „Защото и аз съм подвластен човек и имам мен подчинени войници: едному казвам: върви, и отива; и другиму: дойди, и дохожда; и на слугата си: направи това, и прави.“ (Мат. 8: 9). Какво има пък от това, ще каже някой, ако стотникът така мислил? Работата е в това именно, одобрил ли е и потвърдил ли е това Христос?

Хубаво и твърде благоразумно ти говориш. И тъй, да разгледаме това, и ние ще намерим тука същото, каквото се случило с прокажения. Прокаженият казал: „ако искаш“. Ние се уверяваме във властта на Спасителя не само чрез прокажения, но и чрез гласа на самия Христа, защото Той не само че не отхвърлил такова мнение, но още повече го потвърдил; за неговото потвърждение Той прибавил и излишни думи, като казал: „искам, очисти се“. Също и тука трябва да видим, не се ли е случило нещо подобно. И действително ще намерим, че тук се случило същото. Наистина, когато стотникът казал такива думи и засвидетелствал за властта на Спасителя, тогава Спасителят не само че не го осъдил, но и одобрил, и даже повече от това, че одобрил. Евангелистът не казал, че Спасителят похвалил само думите на стотника, но, като изтъква важността на похвалата, казва, че Той даже се „почудил“; и не само се почудил, но и в присъствието на целия народ го представил на другите като пример за подражаване. Виждаш ли как всеки, който свидетелствал за Неговата власт,

се похвалява. „Народът се чудеше на ученията Му, защото ги поучаваше като такъв, който има власт.“ (Мат. 7:28,29). И Христос не само че не ги обвинил, но още слязъл с тях от планината и чрез очистването на прокажения потвърдил тяхното мнение. Когато прокаженият казал: „ако искаш, можеш ме очисти“, Христос не само че не го изобличил, но го излекувал и очистил, както той искал. Същото говори и стоникът: „кажи само дума, и слугата ми ще оздравее“. И Иисус, като му се учудвал, казал: „нито в Израиля намерих толкова голяма вяра“.

2. Същото можеш да познаеш и от противното. Марта заради това, че не казала нищо такова, но противно: „каквото и да поискаш от Бога, ще Ти даде Бог“ (Иоан. 11: 22) – не само че не била похвалена, макар и Христос да я познавал и обичал, и макар тя да се грижила твърде много за Него, но даже била от Него изобличена и вразумена, защото се изразила неблагоразумно. „Не казах ли ти, така ѝ говорил Христос, че, ако повярваш, ще видиш славата Божия?“ (Иоан. 11: 40) – като я обвинявал така, като още неповярвала. И също, когато тя казала: „каквото и да поискаш от Бога, ще Ти даде Бог“, Спасителят, като я отклонява от такава мисъл и като я научава, че Той няма нужда да заимства нещо от други, но Сам е извор на блага, казва: „Аз съм възкресението и животът“ (Иоан. 11: 25), т.е. Аз не очаквам получаване на сила, но Сам чрез Себе си извършвам всичко. Заради това Той се и учудва на стотника, възвисява го пред целия народ, удостоява го с дара на царството и подбужда другите да му съревнуват. А за да знаеш, че Той казал това с цел, щото и другите да научи на подобна вяра, послушай с каква точност евангелистът указал на това. „И рече Иисус на ония, пише евангелистът, които вървяха подире Му: … нито в Израиля намерих толкова голяма вяра.“ И тъй, **<u>високата мисъл на прокажения за Христа служи най-много от всичко като закон на вярата,</u>**

царството и другите блага. Христос не само с думи похвалил стотника, но заради неговата вяра възвърнал му болния здрав, сплита му светъл венец и му обещава велики дарове, като казва: „Мнозина ще дойдат от изток и запад и ще насядат в лоното на Авраама, Исаака и Иакова; … синовете на царството ще бъдат изхвърлена вън.“ (Мат. 8: 11, 12). След като Спасителят извършил много чудеса, беседва с народа вече с голяма свобода. После, за да не би някой да счете Неговите думи за ласкателство, но за да знаят всички, че стотникът имал точно такова разположение, казва: „Иди си и както си повярвал, нека ти бъде.“ (Мат. 8: 13). И делото, което свидетелствало за такова негово разположение, веднага последвало: „и слугата му оздравя в същия час“. Същото се случило и със сирофиникиянката, понеже и на нея Спасителят казал: „О, жено, голяма е твоята вяра; нека ти бъде по желанието ти! И в оня час дъщеря ѝ оздравя.“ (Мат. 15: 28). Тъй като Лука в повествуването си за споменатото чудо със слугата на стотника прибавя много друго, чрез което на вид се появява разногласие, трябва и това да ви се изясни. И тъй, какво говори Лука? „Стотникът изпрати при Него иудейските стареи, да го помолят да дойде.“ (Лук. 7: 3). Матей пък казва, че той сам като дошъл, казал: „Не съм достоен!“ Някой казват, че в случая има разни лица, макар те и да имат много сходно. За онзи се казва: „обича народа ни и синагогата той ни построи“ (Лук. 7: 3), а за този сам Христос казва: „Нито в Израиля намерих толкова голяма вяра.“ За онзи не се казва: „мнозина ще дойдат от изток“, отдето се вижда, навярно, че той бил иудеянин.

Какво можем ние на това да отговорим? – Това, че решението на това е леко; пита се само, истинно ли е това? Аз мисля, че ние имаме тука едно и също лице. Но защо пък, ще каже някой, според свидетелството на Матея, той казал: „Не съм достоен да влезеш под покрива ми.“ Според

свидетелството пък на Лука той изпратил при Христа други, за да Го поканят да дойде. На мене се струва, че Лука ни указва на иудейската хитрост, на това, че човеците, като са за нещастие непостоянни, често променят своето намерение. Твърде вероятно е, че когато стотникът искал да иде, иудеите го задържали, като го молили и му казвали: ние ще идем и ще Го доведем. Виж, как и самата тяхна просба е изпълнена с измама. „Обича народа ни, казват те, и синагогата той ни построи“, като не знаят даже за какво трябва да похвалят този мъж. Те би трябвало да кажат, че той сам искал да дойде и да помоли, но ние го задържахме, като знаехме неговото нечестие и като виждахме лежащото в дома му тяло, и по такъв начин да представят величието на неговата вяра; но за това те не говорят. Поради завист те не искали да разкрият вярата на този мъж; но за да не би Този, Когото те отивали да молят, да бъде счетен за велик човек, те решили по-добре да помрачат добродетелта на този, за когото дошли да молят, отколкото, като разкрият неговата вяра, да изпълнят това, за което дошли. Завистта може лесно да заслепи ума. Но Този, Който знаел тайното, прославил го против тяхната воля. А че това е така, послушай как също сам Лука, като изяснява това, казва:

„И когато беше вече недалеч от къщата, стотникът изпрати насреща Му приятели и Му каза: Господи, не си прави труд, защото не съм достоен да влезеш под покрива ми.“ (Лук. 7: 6). Щом Той се освободил от досадливите иудеи, веднага пратил да кажат: не мисли, че аз не дойдох поради леност, но заради това, че счетох себе си за недостоен да Те приема в моя дом. Ако пък евангелистът Матей повествува, че стотникът казал това не чрез приятели, но сам лично, това не показва никакво противоречие. Работата е в това, дали и двамата евангелисти показали благоразположеността на този мъж и това, че той имал достойно мнение за Христа. Навярно и сам

той, след като изпратил приятели, дошъл и казал същото. Ако пък Лука не споменал за едно, а Матей не споменал за друго, това произлязло не от тяхното разногласие, но повече от това, че един от тях допълнял това, което другият изпущал. Виж, как Лука разкрил неговата вяра и, от друга страна, като казал: „Слугата му беше болен на умиране.“ Това не хвърлило стотника в отчаяние и не го лишило от надежда; но той и в този случай се надявал, че неговият слуга ще остане жив. Ако пък, според думите на Матея, Христос казал: „нито в Израиля намерих толкова голяма вяра“ и с това показал, че той не бил израилтянин, а Лука повествува, че той построил синагога, и тук пак няма противоречие, защото било възможно, и да не бъде човек иудеянин, да построи синагога и да обича иудейския народ.

Но ти не изследвай само думите на стотника, но вземи във внимание още и неговото положение като началник, и тогава ще видиш добродетелта на този мъж. Действително, началниците обикновено биват надменни и не се унижават даже и при самите нещастия. Така споменатият у евангелист Иоанна (царедворец) викал Иисуса вкъщи и казвал: Ела – син ми е на умиране (Иоан. 4: 49). Стотникът, напротив, не постъпил така, но много по-добре от този царедворец и от тези, които спуснали носилката през покрива. Той не желаел телесно присъствие и не занесъл страдащия при лекаря; а това именно показва, че стотникът не Го считал за незначителен, но имал благоприлично мнение за Него, когато казвал: „но само кажи“. И не казва отначало: „кажи само дума“, а първом разказва само за болестта, тъй като поради своето велико смиреномъдрие не очаквал, че Христос ще го послуша изведнъж и ще дойде в дома му. Ето защо, когато вече чул думите Му: „ще дойда и ще го излекувам“, тогава казва: „кажи само дума“. И болестта не го смущава; той и в нещастието любомъдърствува, като има предвид не толкова здравето на

слугата, колкото това, да не покаже чрез своите действия нещо неблагоговейно. Макар той и да не настоявал, Христос пак обещал. А той и при това се боял, да не би някак да излезе от пределите на собственото си достойнство и да не се обремени с някаква тежка простъпка. Виждаш ли неговото благоразумие? Погледни на безумието на иудеите, които казват: той е достоен, щото Ти да му окажеш милост. Те трябвало да прибягнат към човеколюбието на Иисуса; вместо това те показват достойнството на човека, като не знаели сами от коя страна трябвало да го покажат.

Стотникът, напротив, постъпил иначе: той съзнавал себе си твърде недостоен не само за благодеяния, но и за това, да приеме Господа в своя дом. Заради това именно, като казал: „слугата ми лежи“, не прибавил: „кажи“, като се страхувал да не стане недостоен да приеме дара, но разказал само за своето нещастие. Когато пък видял Христовото милосърдие, и тогава пак не настоявал, но запазил приличната нему мярка. А ако някой попита: защо Христос не го почел взаимно? – ние ще отговорим, че Той, напротив, твърде много го почел: първо с това, че изявил съгласие, както това се вижда особено от обстоятелството, че не отишъл в дома; второ, с това, че го въвел в царството и го възвисил пред целия иудейски народ. За това, че той признал себе си недостоен даже да приеме Христа в дома си, удостоил се да получи царство и блага, с каквито се наслаждава Авраам. Защо пък, ще каже някой, прокаженият, който показал повече от това, не бил похвален? Той не казал: „кажи само дума“, но нещо много повече – само пожелай, както пророкът говори за Отца: „Върша всичко, що иска.“ (Псал. 113: 11). Но и прокаженият бил похвален. Когато Спасителят казал: „принеси дара, който е заповядал Моисей, тям за свидетелство“, с тези думи изразил не нещо друго, а само това: ти ще ги обвиниш, защото си повярвал. От друга страна, не било едно и също: да повярва иудеин и да повярва

този, който бил вън от иудейския народ. А че стотникът не бил иудеин, това се вижда от обстоятелството, че е стотник, а също и от казаното нему: „нито в Израиля намерих толкова голяма вяра“.

4. Наистина, твърде много означавало това, че човек, който не е от числото на иудеите, има толкова висока мисъл за Христа. На мене се струва, че той имал представа за небесните воинства, или за това, че болестта, смъртта и всичко останало е тъй подчинено на Христа, както на самия него войниците. Заради това той казва: „защото и аз съм подвластен човек“, т. е. ти си Бог, а аз съм човек; аз съм под власт, Ти пък не си под власт. И тъй, ако аз, като съм човек, се намирам под власт, мога толкова, много повече можеш Ти, като си Бог и не се намираш под власт. С особена сила стотникът иска да убеди Христа в това, че той представя това не като сходен пример, но като несравнено много по-висок. Ако аз, казва той, като съм равен на подчинените и като се намирам под власт, при малкото предимство на началството имам такава сила, че никой не ми противоречи, но каквото заповядвам, него и вършат, макар и различни да са заповедите („едному казвам: върви, и отива: и другиму: дойди, и дохожда“), още по-голяма сила имаш Ти. Някои пък четат това място и по такъв начин: защото, ако аз, който съм човек, и, като отделят тези думи със знак, присъединяват: и имам подчинени на мене войници. Но ти обърни внимание на това, как ясно стотникът показал, че Христос може да управлява смъртта, както управлява слуга, и да заповядва като Владика. Когато той казва: „върви, и отива; … дойди, и дохожда“, изразява с тези думи следната мисъл: ако Ти заповядаш на смъртта да не отива към него, няма да иде.

Виждаш ли, каква вяра той имал? Той вече ясно открил това, което по-късно трябвало на всички да бъде открито, именно, че Христос има власт над смъртта и живота и може да сваля

във вратата на ада и да възвежда. Той споменал не само за воините, но и за рабите – което служи като знак на голямо послушание.Но, без да се гледа на това, че той имал толкова голяма вяра, считал себе си още за недостоен. Христос пък, като показал, че той е достоен за това, да Го приеме в своя дом, направил много повече, когато му се почудил, похвалил го и му дарувал повече, отколкото той молил. Той дошъл да търси телесно здраве за слугата си, а се върнал, като получил царство. Виждаш ли изпълнението на думите: „Първом търсете царството на Бога и Неговата правда, и всичко това ще ви се придаде.“ (Мат. 6: 33). Щом стотникът проявил велика вяра и смирение, Христос му дарувал небе и освен това върнал здравето на неговия слуга. И не само с това го почел, но и със засвидетелстването, че той се въвежда в царството и кои човеци се изгонват от него. С всичко това Христос вече прави известно на всички положението, че спасението иде от вярата, а не от делата на закона. Заради това този дар ще бъде предложен не само на иудеите, но и на езичниците, и на последните повече, отколкото на първите. Не помисляйте, казва, че така се е случило само със стотника; същото ще бъде и с цялата вселена. Тук Той говори пророчески за езичниците, и им дава сладка надежда. Между тези, които следвали подир Него, имало и жители от езическа Галилея. Това пък Той говорил с цел, за да не остави езичниците в отчаяние и да смири гордостта на иудеите. Но, за да не оскърби слушателите със Своите думи, да не им даде никакъв повод за съпротивление, Христос повдига въпроса за езичниците не в самото начало, а когато Му дал повод за това стотникът. Не казал: мнозина от езичниците, но: мнозина от изток и запад – с което означава езичниците. А по такъв начин Той не оскърбил и слушателя, понеже казаното било прикрито. Но не само с това Той смекчава мнимата новост на учението, но и с това, че вместо за царството, споменал за лоното на Авраама. Този израз за тях бил непонятен; между това споменаването за

Авраама по-силно ги измъчило. Заради това и Иоан (Кръстител) отначало нищо не говорил з геената, но, което особено ги оскърбявало, казвал: Не помисляйте да казвате, че сте чеда на Авраама (Мат. 3: 9). Заедно с това Христос има предвид и друго, именно, да не се покаже като противник на древните устави. Действително, който се учудва на патриарсите и техните недра нарича наследство на добрите, той напълно унищожава такова подозрение. И тъй, никой не трябва да мисли, че тук има само една заплаха. На иудеите се възвестява двойно наказание, на езичниците двойна радост: на първите затова, че те не само отпаднали, но и отпаднали от своето; а на последните затова, че те не само получили, но и получили това, което не очаквали. Към това се присъединява трето, именно, че последните получили това, което принадлежи на първите. Синове на царството Спасителят нарича тези, на които било приготвено царството. Особено силно били уязвени иудеите, когато, като показал, че според обетованието те трябва да пребивават в лоното на Авраама, след това веднага пък ги изключва. По-нататък, тъй като това изречение било присъда, Христос го потвърждава със знамение – като и знамението потвърждава с предсказание, което по-късно се изпълнило.

И тъй, който не вярва на излекуването на слугата, което тогава станало, нека той вярва в него въз основа на предсказанието, което сега се изпълнило. Действително предсказанието преди събитието се обяснило за всички със знамение, което тогава станало. Заради това именно Спасителят по-рано изрекъл пророчеството, а след това изцерил разслабения; бъдещето се потвърдило със сегашното, и по-малкото – с по-голямото. Че добродетелните се наслаждават с блага, а злите търпят нещастия, това не съдържа в себе се никаква несъобразност, но е съгласно и с разума, и със силата на законите. А подкрепата на

разслабения и възкресението на мъртвия – са по-високи от естествените сили. И все пак, за това велико и чудно дело немалко съдействал стотникът, което и Христос показал, като казал: „Иди си и, както си повярвал, нека ти бъде.“ (Мат. 8: 13). Виждаш ли, как изцеряването на слугата разкрило и силата Христова, и вярата на стотника, и потвърдило бъдещето? Или по-добре, всичко това възвестявало силата Христова, защото Христос не само изцерил тялото на слугата, но чрез чудото привлякъл душата на стотника към вярата.

Но ти гледай не само на това, че един повярвал, а друг се изцерил, но и се почуди на скоростта, която евангелистът, като посочва, казва: „и слугата му оздравя в същия час“, както и за прокажения казал, че той веднага се очистил. Христос проявява сила не само чрез изцеряване, но и чрез това, че го произвеждал неочаквано и мигновено. И не само с това Той принасял полза, но и с това, че във време на извършването на чудесата често предлагал учение за царството и всички привличал към него. Даже и тези, които Той заплашвал с отхвърляне, заплашвал не с цел, да ги отхвърли, но, като ги уплаши с думи, да ги привлече към царството. Ако пък от тука иудеите не получили никаква полза, във всичко са виновни сами те и всички, които страдат от тяхната болест на неверието. На всекиго е известно, че същото се случило не само с иудеите, но и с повярвалите. Иуда бил син на царството и заедно с другите ученици слушал: „ще седнете и вие на дванадесет престола“ (Мат. 19: 28), но все пак станал син на геената. Етиопецът пък, като бил варварин и един от тези, които дошли от изток и запад, удостоил се с венци заедно с Авраама, Исаака и Иакова. Същото произлиза и сега между нас. „Мнозина първи, казва Господ, ще бъдат последни, а последни – първи.“ (Мат. 19: 30) Това казал Той с цел, щото както последните да не се предават на малодушие, като такива, които нямат сили да се възвърнат, така и първите да

не се надяват на себе си, като такива, които твърдо стоят. За това предсказал по-рано и Иоан (Кръстител), който казвал: „Бог може от тия камъни да въздигне чеда на Авраама.“ (Мат. 3: 9). Тъй като това трябвало да се извърши, отнапред се възвестява заради това, щото никой да не се смути от странността на нещата. Но Иоан, като предтеча, говори за това като за възможно, а Христос – като за такова, което несъмнено ще бъде, и доказва това с дела.

5. **И тъй, ако стоим, да не се надяваме на себе си, но да си казваме: „Който мисли, че стои, нека гледа да не падне“ (I Кор. 10: 12); а ако лежим, да не се отчайваме, но да си казваме: „Нима падналите не стават?“ (Иерем. 8: 4). Действително мнозина, като са стигнали до самата висота на небето, като са показали всякакво търпение и като са живели в пустинята, не са виждали жена даже и насън, за малко като се отпуснат, спъват се и падат в самата бездна на злото. Други, напротив, от тази бездна се възвисили към небето и от зрелището и мястото на играта се обърнали в ангелския живот и показали толкова голяма добродетел, че изгонвали демони и извършвали много други подобни знамения. С такива събития е изпълнено Светото Писание, с такива примери е изпълнен и нашият живот. Сладострастните и изнежените заграждат устата на манихеите, които считат злобата за неизменна, служат на дявола, обезсилват ръцете на тези, които желаят да се упражняват в доброто, и повреждат всички устави на живота. Тези, които внушават такива убеждения, не само причиняват вреда в бъдеще, но и тука, доколкото това им е възможно,**

всичко повреждат. Как може някой от порочните да се стреми към добродетелта, когато той смята възвръщането към добродетелта и изменението към нещо по-добро за невъзможно? Ако и сега, когато закони съществуват, и наказания заплашват, когато мнозина славата възбужда, когато се очаква геената и се обещава царството, когато злите се осъждат, а добрите възхваляват – ако и сега някои се едва решават на подвизи на добродетелта, тогава кое ще възпрепятства, след унищожението на всичко това, на всеобщата развала и гибел? *(последното казано от свети Иоан ВАЖИ НАПЪЛНО ЗА НАШИТЕ БЕЗБОЖНИ ЖИДОМАСОНСКИ ВРЕМЕНА – б.р.)*

6. И тъй, възлюбени, като сме познали дяволското коварство и това, че както указаните човеци, така и тези, които се старят да затвърдят учението за съдбата, мислят противното и на езическите законодатели, и на божествените изречения, и на естествения разум, и на общото мнение на всички човеци, и варвари, и скити, и тракийци, и на всички изобщо – нека да бодърстваме и, като оставим всички тези противници на истината, **да вървим по тесния път с надежда и страх: със страх – поради пропастите, които зеят навсякъде; с надежда пък, защото Иисус върви пред нас. Нека тръгнем с трезвост и бодрост. Ако някой, макар и за малко, задреме, веднага ще се изтърколи в пропастта.** Ние не сме по-предпазливи от Давида, който, като се отпуснал за малко, паднал в самата бездна на греха. Обаче той скоро станал. **Обърни внимание при**

<u>този случай не само на това, че Давид съгрешил, но и на това, че се очистил от своя грях. Неговата история е написана заради това, щото ти не на неговото падение да обръщаш внимание, а да се учудваш на издигането му, да знаеш как след падението трябва да се издигнеш</u>. Както лекарите, като избират най-трудните болести, описват ги в книги и научават другите на способа на лекуването им, тъй че последните, като се запознаят с най-трудните болести, биха могли по-лесно да преодолеят най-слабите, точно така и Бог направил явни и най-великите грехове, щото тези, които падат в най-малки грехове, биха могли чрез това лесно да се очистват от тях. Действително, ако е било възможно от големите грехове човек лесно да се очиства, тогава още повече – от малките.

И тъй, да разгледаме как този блажен мъж паднал и как той в скоро време станал. Какво е било неговото падение? Той извършил прелюбодеяние и убийство. Аз не се страхувам да възвестявам гръмогласно за това: ако Дух Светии не счел за срамно да изложи тази история, още повече ние не трябва да я скриваме. Заради това аз не само възвестявам за това, но и ще добавя нещо. Тези, които скриват падението на Давида, помрачават твърде много добродетелта на този мъж. И както тези, които замълчават за сражението му с Голиата, лишават го от не малко венци, също така постъпват и тези, които оставят без внимание това повествувание. Може би моите думи ще се покажат странни. Но почакайте малко и вие ще узнаете, че това е казано от нас с право. Аз заради това увеличавам греха и представям делото в по-

странен вид, щото да приготвя в голямо изобилие лекарството. И тъй, какво да прибавя? Добродетелта на мъжа. Това увеличава и неговата вина: не еднакво, разбира се, се осъжда всичко у всички. „Силните, казва Писанието, ще бъдат силно мъчени.“ (Прем. 6: 6) И: „който е знаял волята на господаря си“ и не я изпълнил, „ще бъде бит много“ (Лук. 12: 47).

Следователно **по-голямото знание служи като причина за по-голямо наказание. Заради това свещеник, който пада в еднакви грехове с подчинените си, не се подхвърля на еднакви с тях наказания, но на много по-тежки**. Може би вие, като виждате, че вината пораства, треперите и се страхувате, и се учудвате на мене, като че аз вървя покрай пропасти; но аз съм тъй уверен в праведника, че отивам още по-нататък. Колкото повече увеличавам вината, толкова повече бивам в състояние да възхвалявам Давида. Но може ли, ще запитат някои, да се каже нещо повече от това? – Може, именно: Каин причинил не само убийство, но и нещо по-лошо от много убийства – тъй като той убил не чужд човек, но брата си, и брата си, който не обидил, но бил обиден, убил не след мнозина убийци, а пръв открил това злодеяние – така и тука престъплението се състояло не само в едното убийство, защото не прост човек го извършил, но пророк, убил не този, който обидил, а който бил обиден – защото този последният бил вече обиден в това време, когато била похитена неговата жена, – и по такъв начин към това престъпление Давид присъединил още ново. Виждате ли, как аз не пощадих праведника и как без всякакво

смекчение разказах неговите простъпки? Без да се гледа обаче на това, аз се надявам тъй да го защитя, че като не се обръща внимание на толкова великата тежест на греха, желал бих, щото тук да се намират както манихеи, които твърде много се подиграват с него, така и заразените от учението на Маркиона, за да заградя съвършено техните уста. Те казват, че Давид извършил убийство и прелюбодеяние. А пък аз не само това същото говоря, но и доказах, че неговото убийство било двойно, както затова, че бил убит обиденият, така и затова, че било високо достойнството на съгрешилия.

7. Не едно и също значи, когато на такива престъпления се решава човек, който се е удостоил със Светия Дух, облагодетелстван е толкова много, има голяма дързост, и при това в такава възраст – и когато същото върши този, който е лишен от всичко това. И **при всичко това този доблестен мъж е достоен за най-голямо удивление, именно защото той, като паднал в самата дълбочина на злото, не паднал духом, не се отчаял и не останал да лежи, като получил от дявола толкова опасна рана, но скоро, даже изведнъж и с велика сила му нанесъл по-опасна рана от тази, която получил**. Случило се същото, както се случва във време на сражение и в строя: някой варварин забол копие в сърцето на мъжествен воин, или, като оставил в гърдите му стрела, присъединил към предишната друга по-опасна рана; но получилият тези тежки рани, като се обливал цял от потоци кръв, бързо станал и като запратил копието в своя враг, веднага го повалил мъртъв на земята. Също така и тука; колкото по-

голяма представяш раната, толкова по-удивителна става душата на уязвения – тъй като той, въпреки тази тежка рана, имал сила да застане в средата на строя и да повали този, от когото бил поразен. Колко важно е това, знаят особено тези, които падат в такива грехове. Наистина, не толкова тогава се разкрива мъжествената и твърда душа, когато някой без падения пробягва известен път (защото такъв има за спътник сладката надежда, която възбужда, ободрява, укрепява и го прави най-ревностен), **колкото тогава, когато някой, след безбройни венци, много трофеи и победи, като претърпява крайна загуба, пак може да стъпи на предишния път**.

За по-голяма ясност аз ще се постарая да ви предложа друг пример, не по-малко важен, в сравнение с първия. Въобрази си, че някой мореплавател, който странствал по безбройни морета, преплувал цялото Черно море, след много бури, подводни камъни и вълни, като имал скъпоценен товар, започнал да потъва при самия вход на пристанището и едвам, по голо тяло, избегнал това опасно корабокрушение: с какво разположение той ще бъде към морето, към плуването и към морските опасности? Като не обладава особен силен характер, ще поиска ли той някога да погледне на бряг, на кораб, на пристанище? Не мисля; той ще се скрие, ще лежи, като не различава деня от нощта и като се отказва от всичко – ще предпочете по-добре да живее с милостиня, отколкото да се заеме с предишния труд.

Не такъв бил блаженият Давид. След безбройни трудове и подвизи, като претърпял ужасно

корабокрушение, той не се скрил, а извлякъл кораба и като опънал платната и хванал кормилото, заел се за предишния труд и отново събрал богатство, по-голямо

от предишното. **Ако човек, който стои смело и след падението постепенно се издига, е достоен за учудване, какви венци заслужава тогава този, който веднага става и извършва велики дела**? За Давида имало много поводи за отчаяние: първо, големината на греха; второ, това, че той претърпял това крушение не в началото на живота, когато има повече надежди, а към края – пък и търговецът, който претърпял корабокрушение веднага след излизането от пристанището, не еднакво скърби с този, който след безбройни печалби попаднал на подводен камък; трето, че той претърпял това, след като вече събрал голямо богатство. Действително, не малко съкровища той имал тогава: имал например съкровища, които придобил в първата си възраст, когато бил овчар – в сражението с Голиата, когато достигнал блестящ трофей в мъдрото си обръщение със Саула. Наистина, Давид проявил евангелско великодушие, когато, като имал хиляди пъти врага в ръцете си, винаги го щадил и решил по-добре да се лиши от отечеството, от свободата и самия живот, отколкото да умъртви този, който несправедливо го преследвал. Не малко добродетели той имал и след приемането на царството. Освен всичко казано, и лошото мнение на народа, а също и лишението от такава бляскава слава, произвеждали у него не малко смущение. Не толкова вече го украсявала порфирата, колкото петното на греха го покривало със срам.

8. Вие, разбира се, знаете, колко тежко бива на този, чиито грехове се разгласят, и какво велико мъжество се изисква от такъв човек, щото след всеобщото обвинение и при многото свидетели на неговото престъпление, да не падне духом. Но този доблестен мъж, като извлякъл от душата си всички тези стрели, след това толкова просиял, така измил петното, така се очистил, че и след смъртта си заглаждал греховете на своите потомци. И каквото казал Бог за Авраама, същото говори и за Давида, – и за него даже много повече. За патриарха Той казва: Аз си спомних „за Своя завет с Авраама“ (Изх. 2: 24). Като говори пък за Давида, споменува не за завета, а за какво? – „Аз ще пазя тоя град... за Моя раб Давида.“ (IV Цар. 19: 34). И поради благоволение към него не допуснал Соломон да се лиши от царството, макар толкова тежко и да съгрешил. И дотолкова велика била славата на Давида, че апостол Петър, като произнасял след толкова много години реч към иудеите, говори така: „Нека е позволено да ви кажа смело за патриарх Давида, че той умря и биде погребан.“ (Деян. 2: 29). И Христос, като беседва с иудеите, показва, че той след греха се удостоил с такава благодат на Светия Дух, че отново започнал да пророчества за Неговото божество. Като загражда с неговото пророчество техните уста, Той казва: „Как тогава Давид по вдъхновение Го нарича Господ, казвайки: „рече Господ Господу моему: седи от дясната Ми страна?“ (Мат. 22: 43). И каквото се случило с Моисея, това и с Давида. Както Бог, против волята на Моисея, поради великата Своя любов към този праведник, наказал Мариам за обида на брата, така скоро отмъстил и за Давида,

оскърбен от сина, макар Давид и да не желаел това.

И това е достатъчно. За да бъде доказана добродетелта на този мъж, и това, даже повече от всичко друго, може да служи като доказателство за нея. **Когато Бог утвърждава, тогава не трябва повече да се изследва.** Ако пък искате да знаете подробно мъдростта на Давида, като прочетете неговата история след греха, можете да видите неговата надежда на Бога, любовта, растежа в добродетелта и старанието до последния дъх. **И тъй, като имаме такива примери, да бодърстваме и да се пазим от падение. Ако пък ни се случи и да паднем, да не лежим**. **Аз споменах за престъпленията на Давида не затова, да ви хвърля в безгрижие, но затова, да извикам у вас по-голямо опасение. Ако даже този праведник, като за малко време се отпуснал, бил подхвърлен на такива страдания и получил такива рани, какви няма да претърпим ние, които всекидневно се предаваме на безгрижие? И така, като знаеш неговото падение, не се предавай на леност, но си представи колко много извършил той и след това колко сълзи пролял, колко голямо разкаяние проявил, като изливал дене и нощ потоци от сълзи и като измивал с тях постилката си, като се обличал във вретище. Ако пък за него било потребно такова поведение, как можем да се спасим ние, когато въпреки множеството наши престъпления, не сме проявили разкаяние**? **Който има велики добродетели, може лесно да покрие с тях греховете си; който пък няма добродетели, отдето и да бъде поразен със стрела,**

получава смъртен удар.

И тъй, за да не се случи това, да се въоръжим с добри дела и ако направим някакво престъпление, да се очистваме, за да можем, като прекараме сегашния си живот в слава Божия, да се удостоим с наслаждение в бъдещия живот, с който всички ние да се сподобим чрез благодатта и човеколюбието на нашия Господ Иисус Христос, Комуто да бъде слава и сила во веки веков.

Амин!

---

buditeli.info © 2017